



Luitenant-kolonel Storm van Leeuwen over tegenstanders in de intensieve sector:

‘Wakker Dier bepaalt de woordvoering’

De intensieve veehouderijsector heeft geen zegevierende visie. Als de inzet van de sector vergeleken wordt met hoe defensie omgaat met tegenstanders, is het duidelijk dat de intensieve veehouderij nooit de ‘oorlog’ gaat winnen tegen inkooporganisaties, actiegroepen en politiek. Dat is de strekking van de lezing van luitenant-kolonel van de luchtmacht Daan Storm van Leeuwen.

Al bijna dertig jaar bokst de intensieve sector op tegen politieke meningen; publieke opinie ingefluisterd door ngo's en steeds scherper wordende wetgeving. Dat wat de maatschappij wil, is soms relevant maar regelmatig doordrenkt met emoties, wensbeelden en onrealistische ideeën. Wetgeving en beleid hebben vaak een averechts effect of werken contraproductief omdat landbouwzaken te ingewikkeld zijn voor politici. Fosfaatbeleid, PAS, dierwelzijn of zelfs het handelsbeleid zijn voorbeelden. Maar ook op het gebied van markt en macht slaat de sector nog geen deuk in een pakje boter en hebben vijf inkooporganisaties de macht.

In dertig jaar heeft de sector geen passend antwoord kunnen vinden om publiek en politiek te overtuigen. In de afgelopen decennia is het bijna een tandeloos gevecht tegen de bierkaai geweest. Gevolg is dat de varkenshouder steeds verder in de verdrukking komt met lage marges op zijn producten, hogere kosten, beperkende maatregelen en een karig inkomen.

Procesmatig denken

Hoewel luitenant-kolonel Daan Storm van Leeuwen van de Koninklijke Luchtmacht tijdens het Pluimvee Symposium spreekt, zijn de parallellen tussen varkenshouderij en pluimveehouderij evident. Het verbaast de militair dat de veehouderijsector zo goed georganiseerd is, maar dat de gewone burger nauwelijks iets van de sector weet en dat actiegroepen de maatschappelijke en politieke agenda van de veehouderij bepalen. In zijn lezing legt de luchtmacht- en inlichtingenofficier een open zenuw bloot die de intensieve sector al jaren voelt, namelijk dat zij geen adequate visie heeft, geen realistische scenario's schrijft, en geen strategie of tactiek kent om effectief weerstand te bieden aan tegenstanders om de 'strijd' te winnen. Dat wordt pijnlijk duidelijk als Storm van Leeuwen uitlegt hoe geraffineerd en doordacht defensie met tegenstanders omgaat. „Het procesmatig denken van het leger kan helpen in het bedrijfsleven”, vertelt de luchtmachtofficier. Hij is vier keer in Afghanistan gedetacheerd met als taak de veiligheid van de soldaten te waarborgen en inlichtingen te winnen over medestanders en tegenstanders. „Je hebt veiligheid en inlichtingen. Veiligheid gaat om

het beschermen van je eigen belangen tegen de tegenstander.”

In het leger is dit vaak bescherming tegen sabotage of infiltratie, maar dit kan in de veehouderijsector volgens Storm van Leeuwen ook een ziekte zijn of mensen die bedrijfsvoering saboteren. In de veehouderijsector is biosecurity een van de belangrijkste pijlers voor ziektepreventie, maar niet iedere veehouder is hier consequent of serieus mee bezig en er zijn zeer weinig reguliere varkensbedrijven SPF. In de doctrine van defensie is dit een doodzonde.

De luitenant-kolonel vervolgt zijn uitleg: „Inlichtingen gaat om het inwinnen van informatie over je tegenstander en dat betekent dat je actief naar buiten treedt op zoek naar alle relevante informatie. Je moet je tegenstander leren kennen en dat kan alleen met heel veel informatie.”

OODA-loop

De principes van veiligheid en inlichtingen zullen voor iedereen logisch klinken, maar de uitvoering is gecompliceerd. Het gaat in een oorlogssituatie vaak om wie het beste zijn belangen kan beschermen en als eerst relevante informatie heeft om sneller te reageren en het gevecht te winnen. Storm van Leeuwen legt dit uit aan de hand van een voorbeeld: „Tijdens de oorlog in Korea was er een Amerikaanse piloot: John Boyd. Hij zag dat luchtgevechten met twee gelijke straaljagers en gelijkwaardige training de ene keer door de Russen werd gewonnen en de andere keer door de Amerikanen. Hij vroeg zich af waarom en na onderzoek kwam Boyd er achter dat het te maken had met informatie en de snelheid waarmee die informatie werd gebruikt. Hij noemde dit de OODA-loop. Observatie, oriëntatie, decide (ofwel beslissen) en actie ondernemen. Wie deze cyclus het snelst kan doorlopen, komt sneller in actie en wint het gevecht. Niet het materieel, maar de hoeveelheid informatie en de snelheid van besluitvorming vormden het succes van een overwinning. De tegenstander begrijpen is cruciaal. Je krijgt daardoor een voorspellend vermogen.”

De OODA-loop doctrine wordt inmiddels door tal van multinationals, militairen en politiekorpsen gebruikt. Volgens de luchtmachtofficier kan de intensieve veehouderijsector dezelfde doctrine gebruiken als strategie

tegen tegenstanders en dreigingen. Daarbij is het belangrijk om te weten uit welke motivatie en context de tegenstander tot actie overgaat, zodat je eerder tot actie kunt overgaan. Mensen die acteren winnen. Mensen die reageren verliezen.

Betere inlichtingen

In Afghanistan was de dreiging reëel en tegenwoordig is ISIS een grote dreiging. Alles wordt op alles gezet om elk detail van ISIS te achterhalen. „Want dan kun je sneller reageren en kun je bepalen hoe ISIS gaat reageren als je bijvoorbeeld een bom gooit. In de pluimvee- en varkenshouderij zijn er ook dreigingen, zoals ziekten, actiegroepen, concurrerende landen en politiek. Een dreigende uitbraak van vogelgriep kun je concreter maken door nauwkeurige inlichtingen te verzamelen over wanneer, hoe en wat.”

Door betere inlichtingen kan bijvoorbeeld eerder de waarschuwing afgegeven worden om dieren naar binnen te halen om ze zo preventief en adequaat te beschermen tegen vogelgriep. Datzelfde geldt natuurlijk ook voor PED, varkenspest en PRRS in de varkenshouderij. De juiste info zorgt voor een betere bescherming en bestrijding van ziekten. Nu is het vooral de overheid die acteert en de varkenshouderij die reageert. Ook een dergelijke houding past niet in de strategie van defensie. „Verzamel actief de info van alle factoren en actoren die van invloed zijn. Defensie heeft natuurlijk veel 'tools' ter beschikking, maar meer dan 80 procent van deze info halen wij uit open data. Het grote probleem is niet de hoeveelheid data, maar hoe je deze analyseert. Je moet ►



Contact met lokale bevolking is een belangrijke informatiebron.

Inlichtingen inwinnen via verkenning.



nauwkeurig op zoek naar de relevante info en deze vervolgens verzamelen en wederom analyseren. Als wij een voertuig op een satellietbeeld zien willen we weten: Wie is het, wat doet het en waar gaat het naar toe.”

Drie scenario's

De verzamelde informatie analyseert men nauwkeurig en vervolgens worden verschillende scenario's geschreven om de actie van de tegenstander te voorspellen. „We noemen dit Enemy Course of Action. Wat gaat of kan de tegenstander doen en hoe kunnen we hierop sneller actie ondernemen. Hoe kunnen wij de toekomst voorspellen. We hebben een Meest Gevaarlijk scenario; een Meest Waarschijnlijk scenario en soms ook een Meest Verrassend scenario. We staan daarbij open voor alle goed input om zo in staat te zijn sneller te reageren dan de tegenstander. Je rond dit werk echter niet af, maar bent continu bezig de scenario's aan te passen. Dit is niet alleen toepasbaar voor defensie, maar zeker ook voor het bedrijfsleven.” Wederom wijst de luchtmachtofficier naar vogelgriep en dat het verstandig is om scenario's te maken. „Er is voldoende data beschikbaar om hiervoor goede scenario's te schrijven.”

Sectoraal hoofdkwartier

In een discussie met de aanwezige pluimveehouders op het Pluimvee Symposium en onder leiding van Felix Rottenberg, blijkt al snel dat de methode die defensie hanteert om de tegenstander te bestrijden niet of nauwelijks door de veehouderij wordt gebruikt. „Om dat te doen, zal je eerst een hoofdkwartier moeten opzetten”, legt Storm van Leeuwen uit. „Betrek iedereen in de sector. Verzamel, deel en verstuur alle informatie. Dat is samenwerking, maar dan heb je wel een duidelijk gemeenschappelijk doel nodig. Ook bij defensie bereiken wij meer met samenwerken dan individualisme.”

De militair raakt een gevoelige plek want de veehouderij bestaat uit veel veehouders, bedrijven en organisaties die verschillende belangen nastreven. Er zijn ketenregisseurs nodig, zoals de VanDrie Group in de kalverhouderij. Vion heeft dat geprobeerd, maar dit mislukte en tegenwoordig is de POV aan zet.

Extreem transparant

Volgens de militair is het opvallend dat Nederland niet trots is op de intensieve veehouderij maar wel op de KLM. De sector

is immers vooruitstrevend en een voorloper in Europa. De lobby van de sector is niet sterk genoeg reageert de zaal. Storm van Leeuwen vindt het ook vreemd dat hij zo weinig wist van de sector. Daar ligt volgens hem ook een leemte. Niet de consument moet opzoek naar kennis van de sector, maar de sector moet de consument beter informeren. „Bij defensie zijn we bewust extreem transparant over onze intenties. Denk aan het vooraf aankondigen van grote operaties of het bewust in gesprek gaan met de lokale autoriteiten. De kern van de uitzending in Uruzgan was in feite dan ook het provinciaal reconstructieteam, dat als taak had om juist die dialoog op te zoeken. Contact naar buiten en interactie waren bij de missie belangrijker dan het gevecht dat soms gevoerd moest worden.”


„Dit kan je ook zo zien in het kader van het bedrijfsleven. Sommige bedrijven hebben een heel duidelijke strategie naar buiten toe. Denk aan KLM. Het bedrijf produceert voldoende geluid om overlast te geven, maar is klip en klaar over de intenties en stelt zich ook kwetsbaar op. Op social media kan je volop in discussie met KLM en praat je tegen een mens, geen computer. Hun strategie is veel meer het zijn van een positief bedrijf met 'nationale trots' dan het wegzetten van zoveel mogelijk tickets.”

Joint Strike fighter

„Boeren bouwen stallen op grond van normen en wetgeving”, is een reactie van een pluimveehouder. „Maar dan veranderen ze de norm en is de stal ouderwets. De politiek is onze grootste tegenstander.” „Dus jullie zijn slachtoffer van nieuwe regelingen en eisen”, reageert de luchtmachtofficier. „Jullie hebben dus geen scenario's gemaakt en niet de toekomst voorspelt. De luchtmacht gaat hier anders mee om. We wilden met de

Joint Strike Fighter een vliegtuig voor alle mogelijke scenario's.”

Een ander heikel punt is de verspreiding van halve waarheden, verkeerde interpretaties of valse informatie door actiegroepen, die de publieke en politieke opinie vervolgens beïnvloeden. De plofkip is daar een voorbeeld van, maar ook castratie van beren of het moedwillig negeren van rapporten zoals het ILVO-leefbaarheidsonderzoek van de NVV. Maar er is ook weerstand tegen mestvergiftiging door tegenacties met verkeerde gevoelsargumenten. Welke strategie gebruikt de luchtmacht om een tegenstander te bestrijden die verkeerde informatie verspreidt? „Dit zien wij in de praktijk al gebeuren. Rusland gebruikt het concept 'hybride oorlogsvoering'. Het bewust zaaien van verwarring en het verspreiden van valse informatie is een belangrijk onderdeel van deze strategie. De tactiek die dan wordt gebruikt is om informatie net genoeg te verdraaien dat er twijfel ontstaat. Ons antwoord daarop laat zich het beste omschrijven als 'strategische communicatie'. Ook wij proberen bewust het publieke debat op te zoeken, maar dan proactief en gebaseerd op echte feiten zodat onderzoeksjournalisten beweringen kunnen verifiëren. Dit doen we dan zoveel mogelijk eenduidig. Ik zal niet zeggen dat dit niet lastig is maar het draagt enorm bij en voorkomt dat de discussie eenzijdig wordt gevoerd, zoals in de pluimveesector. Wakker Dier bepaalt op dit moment de woordvoering zonder enige repliek of een eigen strategische boodschap van de sector. Stel dat de plofkip morgen bij BNR komt en er worden studiegasten gevraagd. Wakker Dier heeft dan een woordvoerder maar hoe zit dat met de intensieve veehouderijsector?” ■

 **Reageren?**
redactie@pigbusiness.nl